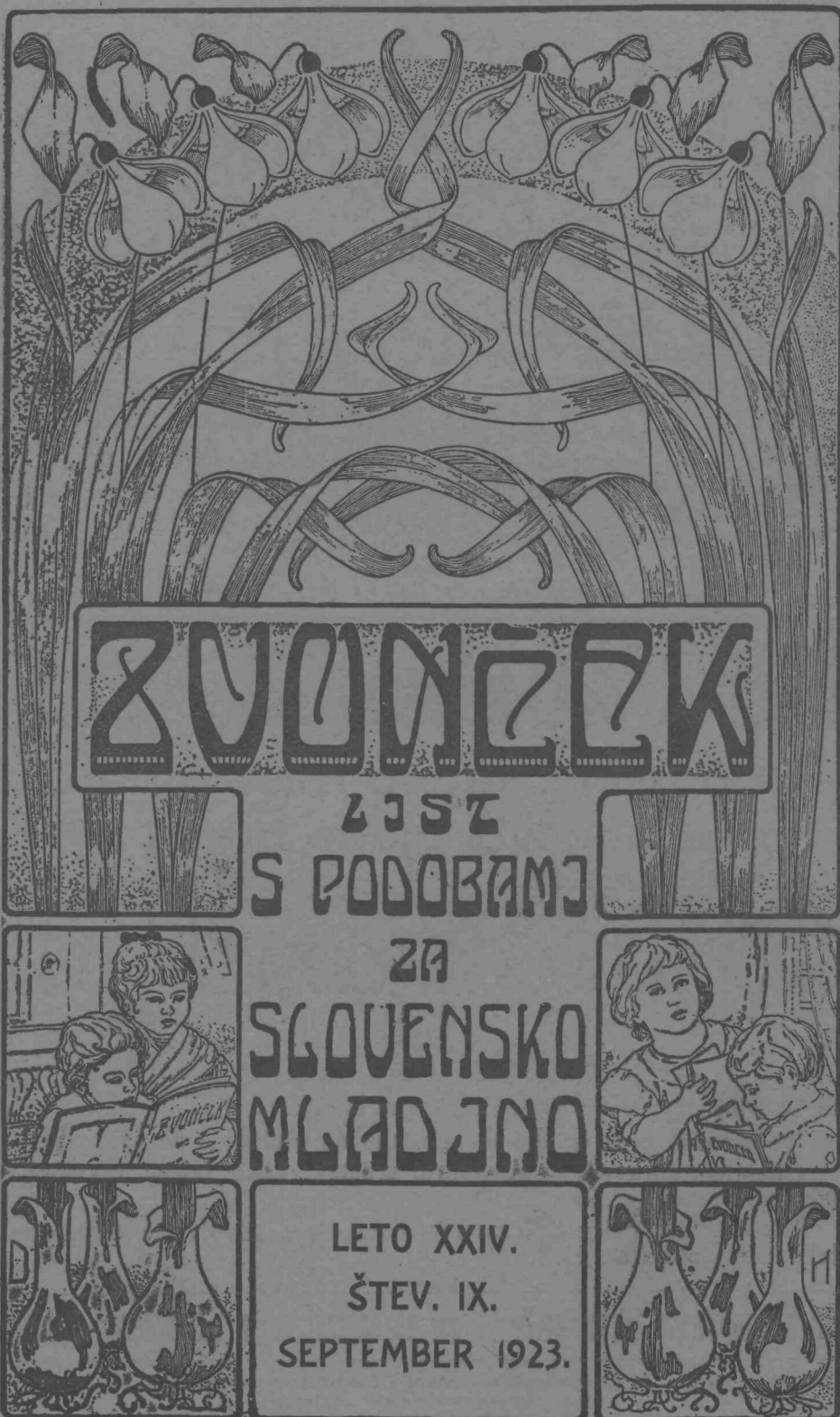

POŠTARINA PLAČANA V GOTOVINI.

Vsebina.

1. <i>Anica</i> : Beli dan in mali Janček. Pesem	193
2. <i>Jernej Popotnik</i> : Luka in zajci. Povest	194
3. Neodrešena naša zemlja: Trst. Podoba	199
4. <i>Gustav Strniša</i> : Moj nečak. Pesem	202
5. <i>Janik</i> : Baba Zmeda. Povest s 3 podobami	203
6. <i>Fran Erjavec</i> : Zamorske narodne pripovedke	210
7. <i>Miroslav Kunčič</i> : Nekoč so mi pravili	212
8. Neodrešena naša zemlja: Gorica	213
9. Pouk in zabava	214
10. Kotiček gospoda Doropoljskega	215

Domovina, vedno mislim nate
in na neosvobojene brate!

„Zvonček“ izhaja v mesečnih zvezkih ter stane vse leto 20 Din, pol leta 10 Din, četrt leta 5 Din. Posamezne številke 2 Din.

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik: **Luka Jelenc**, ravnatelj v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Rokopise je pošiljati na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 20/II.

Rešitve sprejemamo tekom prvih 14 dni po odpravi vsake „Zvončkove“ številke!

Last in založba Udruženja Jugoslovenskega Učiteljstva — poverjeništvo Ljubljana.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Štev. 9.

V Ljubljani, meseca septembra 1923.

Leto XXIV.

Beli dan in mali Janček.

Dobro jutro, beli dan,
kdo te je pa zbudil?

»Naš mogočni, zlati kralj
sam se je potrudil,
pa poslal je žarke zlate,
da so trkali na duri:

»»Mali Janček čaka nate,
beli dan, zdaj se požuri!«
Pa tedaj takoj si vstal?

Pa se nisi črne teme
in strahov ponočnih bal?

»Jaz da bi se teme bal?

Saj sem sto in tisočkrat
in še večkrat jo pregnal!«

Pa si hitro, hitro vstal?

Ali si še v mehki zibki

kratek časek poležal?

»Mali Janček čaka name,

rekli so mi žarki zlati,

pa bi mogel dalje spati?

Eh, takoj, takoj sem vstal!«

To se smeje mali Janček,
mali Janček, naš zaspanček:

»Ti si lahkovernež, dan!

Tako laž takoj verjameš,

vse to za resnico vzameš!

Čisto nič te nisem čakal,

da boš zopet prikorakal,

saj sem še prav sladko spal!

V krasnih sem gradovih bival,
lepe, zlate sanje snival...

Težko, težko sem se ločil,
ko si ti mi v sobo skočil...

»Vstani, vstani, Janček moj,
zorica me je poslala,
ona je že davno vstala!
Vstani, vstani, saj je čas,
k tebi zdaj sem prišel v vas!«

Veš, pa rad te le imam,
ker si lep in mlad in jasen!

Če te tudi nisem čakal,

bom s teboj po polju skakal,

le ko vstajam, sem počasen!

Rad pa te imam tako,

da ti svoj voziček dam,

pa še konja bi ti dal,

ker bavbave si pregnal!«

Mali Janček — neugnanček

in pa beli, mladi dan

šla sta v loke med otroke,

nesla žarkov polne roke.

Mali Janček, beli dan,

krasen svet si tam oglejta

in prav dobro se imejta!

Ko pa Janček bo zaspanček,

ga nazaj privedi, dan!

Anica.

JERNEJ POPOTNIK:

Luka in zajci.

I.

rletov Želko je imel celo čredo zajcev. Za hišo je bil postavil lesen hlevček, ki pa je bil dokaj prostoren; v njem je napravil majhne jaslice, kamor je metal najbolj sočno deteljico in kjer so se zajci najrajši gnetli, vzpenjali vratove in se postavljali na zadnje noge, da so laže pulili dišečo krmo izza tankih deščic; na nekaterih mestih pa je razpostavil v hlevčku hišicam podobne zaboje z zaokroženimi nizkimi vhodi; tukaj je bilo pribežališče in skrivališče dolgouhih strahopetcev, a obenem tudi zibelka mladih, nadebudnih potomcev.

Želko ni bil malo ponosen na svoje »zverine«, kakor je sam rad nazival svoje zajce. Pri odmoru v šoli in na igrišču pred šolskim poslopjem se je rad pobahal:

»Ti, ali že veš, jaz imam pa zajce; trideset zajcev! In ob nedeljah popoldne jih pasem na travniku za hišo ... Hi-hi, to je prijetno, zajce pasti.«

In šolarji in šolarice so se zbirali okrog Želka ter strmeli vanj.

»Res, zajce? In toliko — trideset?«

»Trideset, da!« se je posmejal Želko in si šel z dlanjo preko kodrastih las. »In vseh mogočih barv: nekateri so črni, drugi beli, nekateri rumenkasti, drugi progasti; a dva sta rumena kakor cimet in imata rdeče oči ... Hi-hi, prav prijetni zajci so to!«

Šolarji so napeto poslušali, Želko pa je pripovedoval dalje in hvalil dobre lastnosti svojih »zverin« tudi po šoli, med potjo proti domu. Vitek, s prožnim korakom, zlate kodre na glavi, lahno valujoče v vetru — tako je stopal sredi gruče šolarjev.

»In kdor ne verjame, mu jih pokažem, svoje zajce!«

»Verjamemo, Želko, verjamemo.«

»Samo jaz ne verjamem, Želko,« se je oglasil nekoč Klanškov Luka iz doline. »Zadnjič si rekel, da imaš dva zajca, ki sta tako rumena kakor cimet in imata rdeče oči. Vse drugo bi ti verjel, tega ti pa ne verjamem.«

»Če ne verjameš, Luka, pojdi pogledat!«

»Dobro. A če bom videl, da si me nalagal, ti bom navil obedve uri — že veš, kateri ...«

»Ne bo ti treba navijati teh ur, Luka!«

Želko je zaukal, zagnal pri tem svojo čepico visoko v zrak in jo zopet ušel.

»Zdaj smo na hribu. Tecimo po tem Rasperškem travniku navzdol — to je najboljša bližnjica. Tam spodaj ob rebri čepi naša bajta... Vsakemu pokažem rad zajce. Kdo gre še z nama?«

»Jaz, jaz, jaz!« — so kričali otroci, vriščali okrog Želka in Luke ter se pripravljali za tek.

Luka si je zavihal rokave pri srajci do komolcev, snel z glave klobuček in vrgel desno nogo naprej, v obraz rdeč kakor piruh. Želko pa je stal razkoračen vrhu hriba, lase vihraječe v mlačni sapi, ki je vela južno od Jatne.

»Ena!« je začel šteti z jasnim glasom Želko.

Dolga vrsta dečkov se je zgenila; desna noga vsakogar se je bliskoma pomaknila za korak naprej od leve.

»Dve!« je nadaljeval Želko z istim jasnim, razločnim glasom, kakor je bil začel.

Život vsakterega dečka se je nagnil za spoznanje naprej, leve roke vseh so sunile nazaj in obstale v taisti poševni legi naprej upognjenih teles, a glavo je vsakdo bojovito dvignil pokonci.

»Tri!« je končal Želko.

Močan zamah vseh desníc naprej, bliskovit upogib vsch teles — in že je v urnem teku drvela kričeča dečad po Rasperškem travniku navzdol.

»Hihi! To je prijetno!« je med drugimi kriki zvenel Želkov smeh.

»Juhl Ju=ju=ju=huhul!« je zaukal dvakrat, trikrat s hripavim glasom Luka.

Iz vinograda nad travnikom je stopil tedaj Strmetov Nace s kosmatim, širokim obrazom in dolgimi, visečimi brki; on, Nace, strah otrok zaradi silnega glasu, s katerim je zarjovel kakor lev, kadar koli je hotel zastrašiti deco. Obesil je svoj širokokrajni klobuk na pest iztegnjene desnice, ki jo je začel vihteti v krogu tako, da se je obešeni klobuk naglo kakor kolo vrtel na koncu pesti. In pri tem je Nace zarjovel z divjim glasom, enako kakor kadar se mu je zahotelo preplašiti in prepoditi z njiv vrane: »Bu, bu, bul!«

Kakor grom se je vilo to rjojenje skozi ozračje.

Namah se je ustavila tekoča vrsta mladih šolarjev in se ozrla.

»Joj! Strmetov Nace!« je zastokal Luka.

»Snedel te bo, Luka!« se je zasmel Želko. »Nace je moj stric... ali še tega ne veš?«

»Tvoj stric? Joj... bežimo!«

»Pa si se prej pobahal, da bi mi navil uri... Ti že ne, Luka... Še moji zajci niso tako plašni kakor ti.«

»Res ne? Joj... tecimo!« —

Tistikrat si je izmislil Strmetov Nace še eno šalo. Napravil je nekaj ogromnih skokov iz vinograda po travniku navzdol kakor tiger, ki hoče planiti na deco.

»Ham, ham, ham!« — je bruhal pri tem iz sebe grmeče krike v smeri proti dečkom, ki se jih je tedaj v resnici polotil strah, da so takoj pričeli zopet teči. Zdelo se je bežečim, kakor da sika za njimi morje plamenov in jim že liže okrog petá s svojimi žgočimi jeziki. Še Želka je minil smeh; pozabil je na svojega strica in je samo urno metal za seboj noge, tako da so ga tolkle pete po hrbtu, in je frčal takorekoč bolj po zraku kakor po tleh po strmem travniku navzdol.

»O jedut, jedut!« — so se sopeč spogledovali dečki in tekmovali v begu med seboj.

Videč učinek svojega ustrašljivega nastopa tako sijajen, se je zvalil Strmetov Nace v besnem grohotu na trato in se tolkel z medvedjimi rokami po kolenih, dočim mu je trebuh burno poskakoval od veselja. Ko je imel obraz docela zalit s solzami, se je naposled dvignil s tal in odšel zopet v vinograd in med gostimi trtami proti svoji zidanici; bil je Nace viničar. Samo zdajpazdaj je še dosegel bežeče dečke rigajoč smeh od zidanice navzdol; kmalu pa je tudi to potihnilo, in dečad je pocepala utrujena in spehana na tla, da si nekoliko odpočije.

»O ti Nace, ti brkač!« je zavzdihnil Luka, brisaje si potno čelo. »Tako se pa že dolgo nisem spotil kakor zdaj.«

In pričel si je odpenjati srajco pod vratom.

»Nace, da, Nace — in povrhu še moj stric!« se je razjezil Želko. »Še koj danes ga zatožim materi. Čemu plaši otroke? Čepel naj bi rajši v zidanici in se brigal malo bolj za trte. — Pa pojdimo; že vidim našo bajto.«

Oblit z mehko bleščobo podvečernega solnca se je posvetil izza krivenčastih šterboncljev in grbastih črešenj prijazni dom Frletovih.

Ko je odprl Želko vrata v zajčji hlevček, je Luka najprvo veselo zavrisknil, nato pa je strmел z občudujočimi očmi, sam ni dobro vedel, ali bolj v pisano čredo zajcev ali v tiste majhne hišice z zaokroženimi vratci ali v lepo izrezljane jasli, ki so bile pravi okras hlevčku. To je bilo tukaj življenja, tekanja iz kota v kot, migotanja z ušesi, šega-vega pofrkavanja z repki, topotanja starikavih zajk z zadnjimi nogami ob tla, hrskanja z zobmi ob jasliah in porednega beganja mladičev! Skozi vrata v hišice — noter in ven, noter in ven! — tako se je

vrstilo neprenehoma. Tam, glej — tista stara, rjavoprogasta zajka, kako šepa počasi križem hlevčka, prav kakor priljudna, v gube stisnjena grbasta starka gospodinja; a najbrže ji nekaj ni po volji; zakaj hipoma topotne togotno z zadnjo zdravo nogo ob tla, frkne z repkom in odšepa čestitljivo v eno izmed hišic.

»Ali si jo videl, Luka, čudakinjo staro? Ne mara za tuje obiske!« je zažgoled Želko. »To zajko mi je prinesla predlanskim naša teta z Gorenjskega, ko nas je obiskala. Pohodila jo je krava, ko sem jo imel v hlevu in še ni bilo tega hlevčka, zato šepa.«

Lukova lica so žarela, oči so se mu bleščale od veselja in obustje se mu je krožilo na smeh. Tudi onadva rumena zajca z rdečimi očmi je zapazil med mnogoštevilno zajčjo družino: Kaj takega pa še ne! Luki sta bila rdečeoka rumenčka tako všeč, da je v tistem hipu dozorel v njegovem srcu sklep: »Enega izmed teh dveh rumenčkov si moram kupiti, naj stane, kar hoče!«

»Želko, ali mi prodaš enega rumenčka?« je vprašal svojega sošolca s kolikor mogoče milim glasom, da bi mu omehčal srce.

A Želkovo srce je bilo ovito z lupino, ki se ni dala tako lahko prebiti.

»Drugi teden ti bom povedal, Luka,« mu je odgovoril nakratko. »Prej si moram to stvar natančno premisliti. Takih zajcev ne dobiš povsod.«

»O Želko, kako si trdi! Pa zbogom — in premisli to stvar tako, da boš ustregel moji želji!«

»Bomo videli, Luka!«

Večerilo se je. S pozlačenimi perutnicami mirno veslaja so se oblaki nad hribom kakor v sanjah pogrezali za zahajajočim solncem.

Luka je zamišljen zapustil Želkov hlevček in njegove zajce ter se napotil po stezi navzdol v dolino, ki se je že polnila z mrakom.

II.

Doma se je najedel Luka za večerjo štrukljev, tako da je komaj dihal, ko je odložil žlico. Družina, utrujena od dnevnega dela, je kmalu vstala od mize in se odpravila k počitku. Samo oče je moral še prej sesti na zapeček, si prižgati pipico in puhati sive oblake dima proti stropu toliko časa, da se ga je tekom tega puhanja polotila dre mavica; kadar je že kinkal z glavo k peči, ali pa mu je padla celo pipa iz rok, šele takrat je zlezal z zapečka in odšel z napol mižečimi očmi v čumnato. Mati je pomivala v kuhinji posodo, prevrnila v temi nekaj loncev in se vrnila v sobo; tu si je nataknila na nos velika,

zaprášena očala, čitala nekaj časa iz časopisa in gledala podobe v njem; a glava ji je vedno bolj lezla na prsi; predramila se je časih, odprla oči in se ozrla na enakomerno tiktakajočo stensko uro; nato je zopet gledala podobe v časopisu in zopet so ji lezle trepalnice počasi skupaj, glava pa se ji je nagibala k prsim.

Luka se je igral s šojo v kletki, ki je visela blizu vrat: vzpenjaje se na prste, je približeval obraz kletki in pihal na vso moč skozi tenko žičje proti ptiču. Šoja se je ščeperila in pomolila zdajpazdaj z neprijaznim, šegetajočim glasom svoj močni kljun izza žic, da bi vsekala v Lukova lica. A Luka se je v takem trenutku vselej previdno umaknil od kletke in se na glas zasmel. Naposled je sklenil premirje z raztogočenim ptičem: vrgel je v kletko v eno koritce krušnih drobtin, drugo koritce pa je napolnil s svežo vodo. Šoja se je potolažila in zašegetala še enkrat, a zdaj krotko in pohlevno. Luka pa je legel na klop za mizo, kjer je — razen pozimi — spal vse noči; za zglavje je imel kup cunj, za odejo pa očetovo obnošeno in zakrpano suknjo. A ni mogel zaspiti Luka; premišljal je o Želkovih zajcih, strmeč nepremično na plazeče se okrogle obroče, ki jih je risala po tleh medla svetloba petrolejke; iz vsakega takega obroča si je naslikal zajca — kolikor je bilo obročev, toliko je bilo zajcev; nazadnje ni bilo obročev nikjer več, namesto njih so se plazili po tleh samo zajci...

Mati je nenadoma udarila z glavo ob mizo in se predramila; odprla je začudeno oči, se ozrla zopet na stensko uro, vstala in odločila očala. Ko je vtaknila časopis nazaj v mizni predal, je stopila k Luku, mu popravila zglavje in mu poravnala suknjo na životu.

»Če imaš premalo odeje, Luka, ti lahko prinesem še svoj ogrinjač.«

»Ni treba, mama, me prav nič ne zebe.«

»Ali si sit, Luka? Nekaj štrukljev je ostalo, če hočeš —«

»Sem sit. Prav dobri štruklji so bili... A pojdite spat, mama, trudni ste.«

»Torej lahko noč, Luka!«

Mati ga je prekrizala na obrazu, ugasnila luč in odšla iz sobe.

»Lahko noč, mama, in dobro spite!« je še klical Luka za njo.

Vrata so se zaprla in Luka je ostal v sobi sam. Vse tiho; samo iz obsobne čumnate je prihajalo težko očetovo sopenje.

Luka je strmel v temo, nato pa se je polotila zaspanost tudi njega in kmalu je zaspal.

Toda ni spal dolgo, ko se je oglasilo na sobnih vratih rahlo trkanje.

»Noter!« je rekel Luka.

NEODREŠENA NAŠA ZEMLJA: TRST

Vrata so se počasi odprla in v sobo je prišepala starikava zajka z rjavo progo na hrbtu, opiraje se na kratko palico, na glavi pisano ruto, izpod katere so ji molela dolga ušesa, okrog ledij ovita s preperelo nagubano cunjo. Šepala je naravnost proti peči, se skobacala na zapeček in odložila palico kraj sebe.

»Vačna sem, zato sem šva v to hišo,« je zategovala v gorenjskem narečju, mrdaje z nosnicami.

»Kaj si?« je vprašal Luka, tresoč se od smeha.

»Vačna.«

»Še enkrat reci!«

»Vačna... zato sem šva...«

»Ah... lačna! Ti hentana Gorenjka, saj bi te človek kmalu ne razumel!«

Roke uprte ob kolena, se je Luka smejal tako od srca, da so mu stopile solze v oči. Še šoja v kletki je začudeno pogledovala izza žic proti zapečku, kjer je sedela zajka.

»Pa odkod si?« je izpraševal Luka dalje.

»Ušva sem od Frletovega Želka. Vačna —«

»Počakaj malo — takoj dobiš, ubožica!«

Luka je stopil v jedilno shrambo in se vrnil z loncem mleka. Nato si je posadil zajko na kolena; mirno, kakor punčka iz cunj je čepela zajka na tem novem mestu. Luka jo je držal z levico okrog života, da mu ni padla s kolena, z desnico pa je zajemal iz lonca v majhno žličko mleko, s katerim je pital zajko na ta-le način: Napolnjeno žličko je počasi nesel proti zajkinemu gobčku, kjer je iskal nekaj časa usta, potem pa je naglo izlil mleko v prvo največjo luknjico, ki jo je našel med gostimi dlakami — v mrdajočo nosnico. Zajka je stresla z gobčkom in mleko je steklo po tleh. Luka pa je nalival potrpežljivo še dalje žlico za žlico mleka namesto v usta v nosnico, in vsakokrat je otrsnila pri tem zajka z glavo in vsakokrat je steklo mleko na tla.

»Ne bom te več pestoval in pital,« je zagodrnjal naposled in spustil zajko na tla. »Saj si sita — mrcina!«

Zajka je odprla vrata in smuknila iz sobe. Šele čez dolgo časa se je vrnila s povešenimi ušesi, šepala k mizi in si dela na smrček očala, ki jih je pustila mati na polici. Ko je vzela iz cekarja, kjer je imel Luka spravljene svoje šolske knjige in zvezke, en njegov zvezek, je zlezla z njim nazaj na zapeček. Tukaj si je položila zvezek predse na peč, se sklonila čezenj in kukala vanj s svojimi okroglimi očmi skozi očala kakor majhna čarovnica. Luka je videl, kako črta s svinč-

nikom po zvezku, kako se ji iskré oči od hudomušnosti in ji skrivnosten posmešek napihuje gobček.

»Šaljivka!« ji je požugal s prstom, ko mu je prifrčal zvezek nenadoma nazaj z zapečka pred oči. »Tako stara... pa te še ni minila porednost!«

Zajka se mu je samo smejala, si popravlja ruto na glavi in očala na smrčku.

»Copernica!« — je zagomazelo Luki po hrbtu navzdol, kakor da mu je bil izlil kdo kozarec hladne vode za vrat.

Pa zopet je potrkalo na vrata.

»Noter!« je pozval Luka.

V sobo se je pričela viti dolga procesija mladih zajcev. Vsi so bili čedno opravljeni, v zelenih hlačkah, na glavah rdeče čepice z modrimi trakovi zadaj. Poskočno so hodili in napolnili kmalu vso sobo.

»Po našo gospodinjo smo prišli!« je razložil živahen poniglavec svoj prihod. »Ej, le brž z zapečka, da se vam ne prismodi rep.«

Zajka je skočila na tla in švrkala na vse strani s svojim repkom, ki ji je poredno kupal zadaj izpod kratkega krilca; mladiči pa so skakljali okrog nje in ji šepetali nekaj na uho. Biti je moralo nekaj jako veselega, zakaj Luka je opazil, da se zajki starki gobček razteza v smeh.

V loncu je ostalo precej mleka, in s tem je hotel postreči Luka še mladičem, ko je v tretjič potrkalo na vrata.

»Noter!« —

Vstopil je zajec, popolnoma rumen, z rdečimi očmi, opravljen kakor kočijaž, v desnici bič, v levici bel, trd podolgovat listek, ki ga je podal Luki, pred katerim se je globoko priklonil.

Luka je hlastno vzel listek in čital:

Podpisani vabimo

gospoda barona LUKO

na

ZAJČJO POJEDINO.

Zajci & Comp.

»Taka čast! Mogoče?!« je vzkliknil Luka, radostno presenečen. »Pa kdaj sem postal baron? Kdo me je tako hitro povišal? — A že mora biti res, če že zajci vedo o tem. Toda vendar se mi zdi uganka —«

»Nikaka uganka,« ga je prekinila tedaj stara zajka. »Bodi zago-
tovljen, da si baron, Luka! Kako in zakaj — boš že še zvedel. A zdaj
ne izprašuj več, temveč bodi vesel: Baron si!«

In Luka ni izpraševal, potopljen že do vratu v jezero veselja.
»Baron... baron... zdaj si baron!« mu je šumelo po glavi. Domislil
se je, kako mu je boter Remigij rekel nekoč v šali, ko ga je videl
dražiti šojó: »Ti Luka, ti baron, ki ima sto kron — kaj pa delaš tukaj?«
O, da bi bil boter Remigij takrat kaj slutil! »Zdaj sem pa v resnici
baron,« si je ponavljal Luka in pritiskal beli vabilni listek na svoje
srce. »Baron, da; saj stoji tukaj črno na belem. In na zajčjo pojedino
sem povabljen — o, ju-ju,juhuhuhul!«

Sredi ukanja je komaj slišal zajca rumenčka, ki ga je priganjal,
naj gre z njim iz sobe. Trikrat je zagnal svoj klobuček proti stropu,
še le potem je stopil za zajcem. (Konec.)

Moj nečak.

(Janezek Bidovec s šmarjetne gore)

Majhen mož je moj nečak,
tri pedi visok od tal;
rad že z vsakim bi kramljaj,
nič se ne boji junak.

Kadar stopi on na prag,
petelinček kar zbeži,
jezno se puran drži:
robec rdeč ima nečak.

Pa kaj mar mu kurji roj,
rajši psička zasedla,
z njim prejezdi pol sveta
in junake kliče v boj.

Že vihti leseni meč
in na travnik zadrvi,
med ovcé se zapraši,
in iz rok mu pade meč.

Oven mu ga potepta,
kužek pa naprej beži,
moj nečak na fleh čepi,
v silnem strahu trepeti.

Oven pa je modrec star,
mirno zdaj pri njem stoji,
beketa na vse strani,
da ga sliši gospodar.

Gustav Strniša.

JANIK:

Baba Zmeda.

I.

si berači in vse beračice, kolikor sem jih kdaj poznal, so imeli precej podobne navade, kadar so prosili po hišah. V svojem obrtu so imeli gotova pravila. Redno vsak se je postavil v kot ob vratih, izmolil svojo molitev, ji dodal še raznih svetih izrekov, potem je pa vdano čakal na dar, neredko zabeljen s trpko zbadljivko.

Čisto drugače kakor drugi prosjaki pa je prihajala po svoj delež tista ženska, ki so jo klicali za »babo Zmedo«.

Takole ckrog poldneva, ko smo sedeli pri kosilu, se je kdaj zasenčilo okno. Precej smo vedeli, kaj je. Na oknu smo vselej ugledali lonček, oni okajeni, oškrbljeni in z žico prevezani lonček. Izza okenskega roba pa je pokukal lokavi obraz babe Zmede. Bila je tista njena glava, ovita z volnenim robcem negotove brve, zavezanim nazaj po otroško.

Vselej je sestra Lenka vzela lonček, ga napolnila z jedjo, ki je bila ravno kar na mizi, pa ga je zopet postavila na okno.

Iztegnila se je suha, žilasta roka, a lonček je izginil, kakor je prišel. Zmeda ni rekla ne bev ne mev — samo ni je bilo več. In čeprav si gledal skozi okno na vse strani — Zmede ni bilo. Tako nevidno, kakor ona, se ni znal nihče priplaziti in odplaziti.

Prenočišča Zmeda ni nikoli prosila, in nihče ni vedel, kje pravzaprav prenočuje. Le tu in tam so našli vaščani pod kakim kozelcem ali v kaki šupi poležano seno ali steljo. Kdo drugi naj bi se tam valjal ko Zmeda?

Pa odkod to čudno ime: Zmeda? Naj vam povem tisto zgodbo! Uvideli boste, da je ženica dvakrat zaslužila ime, ki ga je nosila.

Spomladi je bilo ob največjem delu, ko kmet vstaja že pred jutranjo zoro, hiti na polje ter orje in prekopava že ob rani uri dehtečo zemljo. In takrat so neke noči skoro vsem kmetom v vasi Podvrbi izginile od plugov votike in zatike, drugo poljsko orodje pa, ki ga v tistih poštenih časih naši ljudje niso tako skrbno zaklepali v shrambe kakor danes, je bilo vsestransko zamenjano med vaščani. Pri vsaki hiši je bilo kaj vzeto, a nekaj prinešeno.

Pa so stali v jutranjem mraku kmetje pred svojimi domovi, se jezili, ugibali in se praskali za ušesi.

In zavpije kmet Vrban preko vrta k sosedu Jerinu: »Hej, Tomaž, se mi zdi, da tudi pri tebi danes ni nekaj v redu, ker tako stopicaš krog vogla.«

»Ni, sosed! Kopat bi šli, pa so mi izginile vse motike, ki sem jih pripravil za delo. Namesto njih sem našel tu kup vil, senenih in gnojnih. Kdo ve, čigave so? Z delom ne bo nič. Ali naj z vilami kopljemo jame za krompir?«

»Kaj šmenta! Tudi meni se je tako zgodilo. Tuje orodje je tu, a moje je izginilo. Orat bi šel, pa ni ne votike ne zatike,« de Vrban.

Že se oglasi tam nekje za skednjem tretji sosed. Jezi se in zmerja hlapca zaradi nereda.

Tako je nastajal na vasi nemir. Godrnjanje in iskanje je vznemirilo tihe domove. Ljudje so izrekli o svojih sosedih pregrde obdolžitve.

K sosedoma Vrbanu in Jerinu je pristopil ves besen tretji. »Ne jezi se, Oven!« ga tolaži Jerin. »Vsi iščejo, vidim! Gotovo se je zgodilo nocoj v vasi zlikovstvo. Treba je, da se stvar pojasni.« Svojemu fantu Janžetu, ki je pravkar prilezel ves zaspan po lestvi s svisli, pa je ukazal: »Steci, Janže, pokliči sosede, naj pridejo sem k cerkvi!«

Fant je debelo pogledal, toda brez ugovora, kakor je bil vaje, je takoj izpolnil očetov ukaz. Ni še preteklo četrte ure, so že bili na

mestu vsi kmetje, razburjeni in radovedni. Od zadnjega požara pred 15 leti Podvrba ni bila tako vznemirjena, kakor to lepo pomladno jutro.

Pa nagovori premodri Jerin može vaščane: »Sosedje! Zdi se mi, da je posegla v Podvrbo hudobna roka, da bi zasejala med nas, mirne vaščane, ostuden prepir in neslogo. Vidim, da se nekateri že nezaupno spogledujete. Čuvajte se prepira zaradi te reči! Poznam vas in vem, da ste pametni in pošteni možje. Tega nespametnega dejanja gotovo ni izvršil nihče izmed vas. Najprej se potrudimo, da spravimo v red orodje in da ne izgubljam o zatega časa, zakaj delo čaka nas vse. Svetujem vam, da prinesete vse zamenjano orodje tu sem, kjer gotovo najde vsak svojo lastnino.«

Kakor je svetoval modrina Jerin, tako se je zgodilo. Kmalu so bili na prostoru tik vaše cerkvice celi kupi poljskega orodja. Izbi-ranje se je pričelo in šlo je precej gladko. Kmetje se niso več toliko jezili. Celo šaljivi so postajali. Vendar so jih srbele pesti, in srčno radi bi našli hudobo, ki jim je napravila to neljubo zmedo.

Ravno so se dogovarjali, kakšna kazen bi bila primerna zlobi, kar zakliče Vrbanov Tinče, tisti, ki ga ni nikoli nikjer manjkalo: »Glejte jo babo na griču, kako se nam smeje!« — Vsi so se ozrli na zeleni grič, ki je kupal izza Travnovega skednja. Tam je čepela vsem znana beračica, pa se je škodoželjno smejala razburjenim kmetom.

»Ta bo in nihče drugi!« so zakričali vsi hkratu. Že se je dvignilo nekaj pesti, in nekoliko fantalinov jo je ubralo krog skednja. Toda baba je zapazila, da so jo kmetje ugledali. V hipu je izginila nekam za grič. Preden so prihiteli fantje krog poslopja in prilezli do vrha strmega griča, je ženica že izginila v bližnji goščavi. Pregarjalci so drli za njo, toda le eden je našel sled — Boštjanov Martine, 15leten fant. Hitel je in dotekel babo, ko se je plazila skozi gosto grmovje. Pa kaj je storila starka, ko je opazila preganjalca? Obrnila se je in srepe kakor divja mačka je pogledala fanta, pa je izvlekla iz žepa velik, kriv nož in zapretila z njim mladiču. Martine ni imel baš levjega srca. Pobledele je in jo je odkuril urnih krač. Baba pa — hajd dalje v goščo!

Vsi preganjalci so se vrnili polagoma. »Ni babe,« je trdil vsak, »povsod sem jo iskal, pa je ni!« Med zadnjimi se je vrnil Martine. On pa ni rekel ničesar. Na povratku se je domislil, kako sramoto bi užival, če bi povedal, kaj se mu je primerilo in ako bi priznal svojo strahopetnost. Ko so ga nekateri le radovedno pogledovali, je za-mahnil z roko, češ: »Saj ni nič,« pa je pograbil domače orodje ter ga zanesel z očetom domov.

»Nam že pride v pest baba!« so se rotili kmetje. »Da le vemo, kdo je zmeda grda.« In so pobrali pridni vaščani vsak svoje orodje ter so odšli na delo.

Tisto jutro je dobila beračica z zvezanim lončkom ime Zmeda in ga je nosila vse žive dni ne le v Podvrbi, nego tudi drugod, zakaj zgodba o podvrbskem orodju se je raznesla daleč okrog.

II.

Po tem dogodku ni bilo babe Zmede dolgo v Podvrbo. Menda sta pretekli dve leti. Bog zna, kod se je klatila ta čas. Šele tretjo zimo se je jel zopet prikazovati oškrbljeni lonček na oknih podvrbskih hiš. Ljudje so se sicer vselej spomnili na njeno zlobno početje, toda bili so usmiljeni. Napolnjevali so ji lončič kakor prej, in marsikdo

je dostavil: »Eh, sirota je ta Zmeda; saj bi nam ne napravila neumnosti, če bi bilo v njeni glavi vse v redu.«

Še bolj plaho je posegla sedaj ona suhljata roka po lončku, a baba je izginila kakor duh.

Tako je prihajala Zmeda še nekaj let do tiste zime, ko se je zgodilo z njo nekaj prečudnega. Takole je bilo:

Konec novembra je zapadel pedenj debel sneg. V Podvrbi je postajalo dolgočasno. Pa si izmislita Jakljev Anžon pa tisti junaški preganjalec Zmede, Boštjanov Martine, ki sta pa bila sedaj že postavna fanta in jima je že nekaj črnega poganjalo pod nosom, da bi bilo dobro in prijetno preganjati dolg čas z lovom. Seveda, s prepovedanim lovom.

Lovskega dovoljenja v Podvrbi itak ni imel nihče. Pihalnik pa so imeli skoro pri vsaki hiši. Stare puške na kapico ali celo na kresilo niso bile redke; kaj boljšega si pač niso nabavili. No, saj se tam tudi ni nihče preživljal z lovom. Le časih so kake odrasle fante prijele lovske muhe, pa so skrivaj smuknili po dva ali trije v goščavo, da pogledajo, ne bi li zasledili lisice ali zajca. Seveda se ni bilo treba divjačini posebno tresti pred temi strelci. Resnejši so dražili fante vedno z rekom: »Kar boste ustrelili, bomo vse kosmato pojedli.«

In tako sta odšla tisto jutro z nabitima pihalnikoma in s polnimi srci upanja Boštjanov Martine in Jakljev Anžon v gozd, ki je bil pokrit z novim, lepim snegom.

Gazila in stikala sta po širni šumi vse križem. Časih je zašumelo za grmovjem in vselej sta postala pozorna, toda skoro vedno se je izkazalo, da je sprožila z drevesa sneg plaha ptica, ko je odletela, hoteč se umakniti lovcema.

Res sta našla tudi nekaj živalskih sledi in celo zajca sta videla v daljavi, ki jo je jadrno odkuril čez rob. Sledila mu nista; kdo bo ulovil zajca brez psa, če ne ugleda dolgoušca slučajno spečega tam pod grmom kje! Lovske sreče to jutro ni bilo. Dopoldanske ure so potekle brez posebnih dogodkov, le fanta je začel opominjati želodec, da se bliža poldne. Zavila sta preko roba, ki so se za njim raztezala z gozdom porasla rebra proti domači vasi. Po enem izmed gozdnih robov sta krenila proti domu.

Šlo je urno. Martine naprej, Anžon za njim. Končno je postalo rebro strmo in je prehajalo v melino. Treba se je bilo poprijemati za drevje in grme, da sta se fanta vzdržala pokonci. — Pod melino je bila ravnica. Še dva, tri skoke do nje. Da bi ne omahnil, se je Martine cprijel za vrh suhljate smrečice, ki je rasla tik pod melino. Pa je fant slabo naletel. Drevesce se je izdrlo s koreninami in rušo vred,

in Martine je padel, kakor je bil dolg in širok nekaj korakov proč na ravnico v beli sneg. Tudi pihalnik mu je odletel in se je zaril pod snežno odejo.

Za Martinom je drčal po melini Anžon. Ko je dospel do mesta, kjer se je izdrla smrečica, je obstal in se začudil: »Kaj pa je to, Martine? Pridi sem, da vidiš!« Martine se je s smehom dvignil iz mehkega ležišča in pristopil. Oba lovca sta se sklonila nad mesto, kjer je raslo prej drevesce. »To so vendar deske! Pokrov od zaboja jel!« pravi Martine.

»Kaj pa, če je kdo skril tu sem zaklad in postavil nanj smrečico?« de pritajeno tovariš.

In radovednež Anžon je odbrskal prst, kar je je bilo še ostalo na deski, nato pa je zgrabil pokrov in ga dvignil. Toda, groza! Kaj je to? Junaka sta odskočila. Pod pokrovom je bil okrogel skrivnosten vhod v votlino. Iz teme so morale razcapane cunje in te cunje so se zganile, prav določno zganile.

Fanta sta zgrabila puški in ju namerila proti votlini. Toda pogumnejši Anžon se je premislil, prislonil je pušo k melini in rekel tovarišu:

»Dobro, čakaj ti s puško, jaz pa pogledam, kaj je v brlogu. Medved menda ne bo, saj se mrcina ne zavija v cunje.« Nato je Anžon previdno posegel po debeli odeji in jo dvignil. Pa glej čudo prečudno!

Izpod cunj se je prikazal zmršeni in zamazani obraz — babe Zmede. Plašno in zbegano je gledala iz temne luknje v beli dan. Fantoma je gomazelo po kosteh, vendar sta bila toliko pogumna, da nista zbežala. Baba je nekaj nerazločno zamomljala. Menda je hotela reči: »Zakaj me ne pustita v miru?«

»Za Boga, ženska, kaj delaš v tej luknji? Kako si prišla pod zemljo?« je kriknil začudeni Martine. Ženšče je zopet zamomljalo in se izkušalo zviti v kepo, zakaj zeblo jo je in trepetala je od mraza.

Ko sta lovca uvidela, da ženska ni duh, ampak da res živi, jima je prešel strah. Še Martine je odložil puško. Sklenila sta, da Zmedo nemudoma spravita na varen kraj. Takoj sta jo s cunjami vred potegnili iz brloga in sta jo zavila v njeno raztrgano odejo. Votlina ni bila baš velika. Zmeda se menda niti ni mogla prav pretegniti v njej. Še nekaj je imela ženica pri sebi v brlogu. To je bil precejšen lonec kuhane kaše — pač premala zaloga za vso zimo, zakaj ta čudna zaspanka je bila že sedaj v začetku vsa mršava in slaba.

Fanta sta ugibala, kaj bi naj ukrenila.

»Tu je ne smeva pustiti,« je rekel Anžon tovarišu.

»Veš kaj, napraviva nosilnico.« Stopil je v grmovje in je odrezal s svojim močnim nožem krivcem dva dovolj močna droga ter nekoliko palic in vej. Od pušk sta lovca vzela jerme, pa sta urno napravila nosilnico za silo. Preko drogov sta položila palice in jih prepletla z vejami. Nato sta v odejo zavito Zmedo in svoji puški naložila na nosilnico ter sta s tem bremenom krenila proti domači vasi, ki je bila komaj četrť ure oddaljena.

Ker je bil Jakljev dom najbližji, sta jo mahnila kar tja.

To so gledali domači, ko sta položila lovca čudni plen na tla sredi tople izbe. Domači so hoteli vse naenkrat zvedeti. Kako so pa šele gledali in se čudili, ko sta fanta povedala, kje in po kakem naključju sta našla žensko.

Hitro so prinesli v hišo sveže slame in so položili otrplo ubožico v kot na slamnato posteljo. Ker je bilo ravno poldne, ni manjkalo tople jedi, in ko se je Zmeda zaradi toplote nekoliko vzdramila, so ji ponudili svinjske juhe. Še pri jedi so ji morali pomagati, tako je bila slaba. Po jedi jo je prevzela zopet trudnost, obrnila se je k steni in trdno zaspala.

Glas o prečudnem dogodku je hitel po vsej vasi in tisti dan je bila Jakljeva hiša obiskana kakor še nikoli prej.

Mnogi niso hoteli verjeti, kar sta pripovedovala fanta. Ona pa sta neverne Tomaže pozvala, naj gredo k Zmedinemu brlogu in naj

se sami prepričajo. In res, cele trume vaščanov so hodile na kraj, kjer je nameravala Zmeda prespati zimo.

Ljudje so se na lastne oči prepričali, da fanta nista lagala. Tudi lonec kaše in leseno žlico so našli v luknji.

* * *

Zmeda je ležala nekaj dni pri Jakljevih, toda bila je slaba in se ni dosti zmenila za ljudi, ki so jo le s težavo hranili. Ves dogodek so javili županu, ki je stanoval v sosednji vasi. Ta je ukazal prepeljati ženico v mestno bolnišnico, kjer dobi poslednje zavetje mnogo takih siromakov, kakor je bila uboga Zmeda. Kdaj je ubožica umrla, nismo zvedeli. V Podvrbo je ni bilo nikoli več.

Sedaj spi Zmeda, že davno spi nekje, nihče je ne more zdramiti iz mirnega spanja in ni se ji treba več potikati z oškrbljenim lončkom od hiše do hiše.

Zamorske narodne pripovedke.

Preložil *Fran Erjavec*.

IV.

DVA BRATA.

Siromak je imel dva sina. Ker ju ni mogel več preživljati, jima reče: »Dorasla sta, zato pojdita po svetu ter si poiščita zaslužka!« Starejšemu in mlajšemu je dal na pot po dvajset hlebčkov in po štiri škatle mesa.

Na poti reče starejši mlajšemu: »Daj svoje jelo, da pojeva najprej to, zakaj ti si še mlad in slaboten. Noša bi ti lahko škodila.« — Brat odvrne: »Dobro!«

Pojesta torej najprej zalogo mlajšega. Ko sta pa potovala že teden dni, so mu posli hlebčki in tudi meso.

Ko postane mlajši brat lačen, pravi starejšemu: »Daj mi jesti, lačen sem!« Toda ta mu odvrne: »Jaz ti ne dam od svojega ničesar. Če pa vendar hočeš imeti kaj od moje zaloge, mi daj za to eno svojih oči. Sunil bom vanje ter ga tako oslepil.«

Tedaj zaprosi mlajši brat, rekoč: »Prosim te lepo, daj mi neko liko jesti, tako sem lačen.«

Toda starejši mu noče dati. Končno pravi mlajši: »Pa mi oslepi oko, če nikakor nočeš drugače.«

Starejši vzame žrebelj iz žepa ter sune z njim brata v oko. Mlajšega brata je jako zbolelo, jokal je in tožil nad hudobnostjo in sirovostjo bratovo.

Ko se je izjokal, odideta dalje. Čez dva dni postane mlajši brat zopet jako lačen in reče: »Prosim te, brat, daj mi malo kruha!«

Starejši mu odvrne: »Ne dam ti ne kruha, ne mesa. Dam ti ga pa le, če mi pustiš, da ti oslepim še drugo oko.«

Ker je bil mlajši brat tako lačen, res privoli, in hudobni brat mu vzame še drugo oko. Potem pa ni čakal več nesrečnega brata, nego ga je ostavil samega in odšel iskat zaslužka. Kmalu je dobil delo.

Oslepeli brat, ki ga je pustil na cesti, je stokal od bolečine. Mimo pa sta prišli dve ženski in ko ga slišita jokati, ga vprašata: »Dete, zakaj tako jokaš?« On jima pove vse.

Ženski pravita: »Ne žaluj več za svojimi očmi, zakaj dava ti zdravilo, ki ti bo pomagalo.«

Odideta na rob gozda in prineseta zdravilo. Takoj mu ga kaneta v oči. Deček začne zopet stokati od bolečine, zdravilo je bilo ostro in je jako žgalo, toda kmalu je lahko zopet odprl oči in je izpregledal.

Dobri ženi mu izročita zdravilo ter mu pravita: »Pojdi v kraljevo hišo! Kralj je slep, ti pa vzemi zdravilo in stori, kakor sva storili midve! Kani mu v oči, in tudi kralj zopet izpregleda.«

Spotoma naleti na brata, ki mu je oslepil oči. Moral je težko delati. Ko je šel mimo njega, mu ni rekel ničesar. Potem je prišel v kraljevo hišo in zaklical že na stopnicah: »Rad bi videl hišnega gospodarja!« Tedaj mu odvrnejo stražniki: »Premajhen si še in zato še nisi vreden, da bi videl našega gospodarja.« On jim pa pravi: »Prinašam vašemu gospodu nekaj, kar mu bo dobro delo in kar ga ozdravi.« Nato odvrnejo stražniki: »Pa pojdi gor!«

Ko je deček hotel iti mimo njih, ga zgrabijo in pretepejo, dokler se ne zgrudi, potem ga pa vržejo po stopnicah.

Kraljeva žena je slišala, da je hotel iti nekdo v hišo k njenemu možu in da so ga stražniki pretepli. Pride iz hiše in jim reče: »Ne pretepajte dečka!« Potem ga spuste noter.

Mladenič pride v hišo, zagleda kralja in ga pozdravi. Toda kralj ga ne vidi, zakaj bil je slep. Mladenič mu pravi: »Kralj, prišel sem v tvojo hišo, ker sem čul, da si slep. Storim pa sedaj konec tvoji slepoti.«

Kralj se tem besedam jako začudi, zakaj bil je že trideset let slep. Mladenič mu pa reče: »Ukaži svojim ljudem, naj razprostrejo rjuhe in polože nanje odeje.«

Ko možje to store, kane kralju zdravila v oko. Kralj se valja od prevelike bolečine po vsej hiši, stražniki pa začno vnovič pretepali mladeniča.

Kralj odpre končno eno oko in pravi: »Nihče ne sme tepsti tega moža!«

Sedaj kane mladenič kralju še v drugo oko, in zopet se je kralj valjal od prevelike bolečine po vsej hiši, stražniki so pa začeli vnovič nabijati mladeniča.

Kralj pa pravi: »Ne pretepapjte ga! Podelil mi je zopet vid! Sedaj vidim tako dobro kot vi. Mislim, da vam to ni všeč, zato ste topli tega moža.«

Stražniki mu odvrnejo: »Gospod kralj, mi smo storili to, ker te hoče ta mož usmrtiti.« Kralj jim pa pravi: »Ne, ne, ni res! Ker ste pretepali tega moža, usmrtim vas.«

Pokliče druge može in jim ukaže: »Pobijte teh osem stražnikov!«

Kralj podari mladeniču, ki ga je ozdravil, dva parnika, dva čolna, dve hiši z vsemi pritiklinami, trideset omar, štiri konje in lep stol. Da mu tudi svojo hčer za ženo in delil je vse z njim. Svoji hčerki je pa dal 940 srebrnikov, hišo, pet konj, dva služabnika in pet omar oblek. Kralj mu je dal tudi mornarje, ki so skrbeli za parnike.

Sam je spremil svojega zeta prav do morja, potem mu pa reče: »Če boš kaj želel od mene, pa mi kar sporoči, in takoj dobiš.« Potem se vrne kralj s svojim parnikom domov.

Ko se je mladenič peljal dalje, zagleda svojega starejšega brata, ki ga je spotoma oslepil. Moral je težko delati in oblečen je bil samo v vrečo.

Nekoč so mi pravili . . .

*Nekoč so mi pravili
mamica moja:*

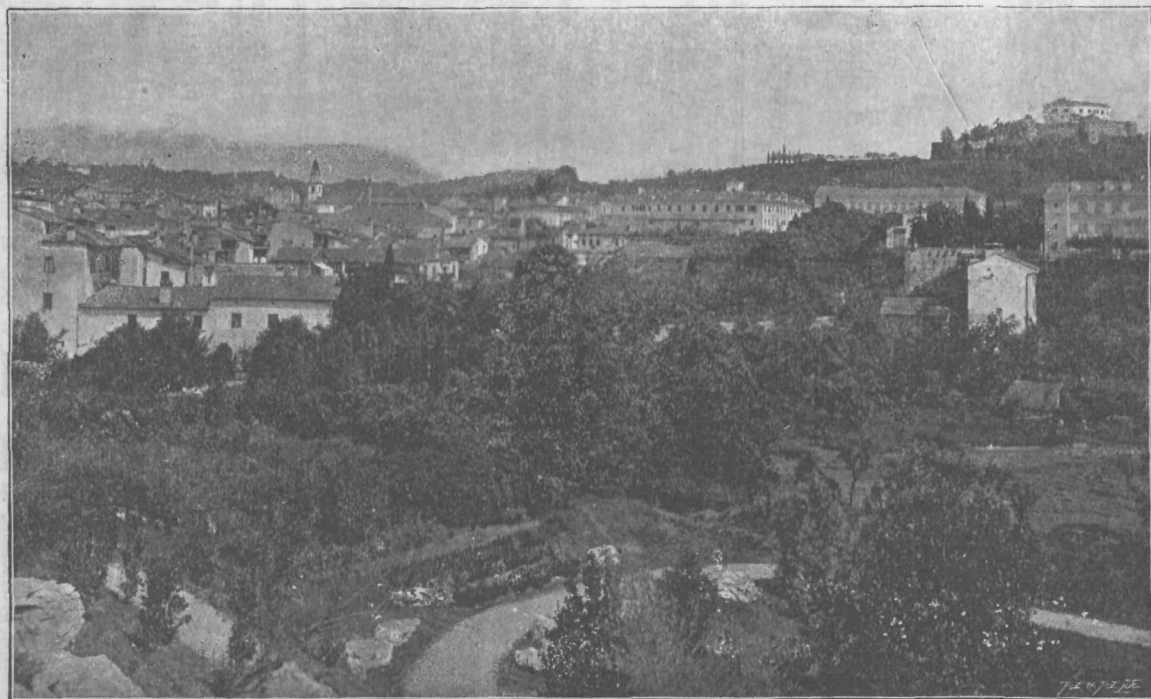
*»Ta zvezdica zlata,
otrok moj, je tvoja!*

*Glej, dokler bo ona
na nebu gorela,
bo dušica tvoja
vsa srečna, vesela . . .*

*A kadar se ona
raz nebo utrne —
z njo sreča se tvoja
nikdar več ne vrne . . .«*

*Še zvezdica tista
na nebu gori —
a srce ni srečno:
po majki ihti . . .*

Miroslav Kunčič.

NEODREŠENA NAŠA ZEMLJA: GORICA

Zastavica.

Priobčil Fr. Zagorc.

Sestavi iz 34 šibic število 400.000, potem pa prestavi 4 šibice tako, da dobiš ime velikega mesta!

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev zastavice v podobah v 7. in 8. števil.

**Žganje pogubi jih več
kakor kuga, glad in meč.**

Prav so jo rešili: Milena Zampérlova, Radovljica; Berta Sovinova, Trbovlje; Hilda in Blondina Klabutscharjevi, Brežice ob Savi; Ernest in Franjo Bolka, Rado Uršič, Drago Truhlar, Jesenice; Viktor Ravnikar in Josip Pinterič, Trbovlje; Dušan Humer, Jesenice; Slavko Vrečko, Šoštanj; Jernej in Janez Kladenšek, Zadobrova; Celje; Nela Primčeva, Skalce-Konjice; Sonja, Vlado in Ludo Potočnikovi, Štore; Dragica in Bertica Rudellovi, Zalog; Ivan Kveder, Jesenice; Albina Slemenikova, Celje; Vera Dostalova, Veruška Stresova, Samo Dostal, Ljubljana; Ivan Pust in Jelko Kuhar, Trbovlje II; Mirko Izlakar, Ljubljana; Milica Špeletičeva in Danica Škafarjeva, Ljubljana; Mima Mahkovčeva, Trbovlje; Justina Potočnikova, Marija Puklova, Betica Čeričeva, Hermina Petelinškova, Marija Kovačeva, Margareta Ottova, Verena Kuharjeva, Rozalija Kuharjeva, Oplotnica.

Jugoslovenski kraljevič.

Rodil se je naš kraljevič prestolonaslednik. Njegovo rojstvo nam naznanja proglas našega kralja Aleksandra, ki se glasi:

Mojemu dragemu narodu!

Njeno Veličanstvo kraljica Marija je danes zjutraj, dne 6. septembra 1923, porodila živo moško dete, ki postaja po do-
ločilih člena 56. državne ustave Moj naslednik prestola kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev z vsemi pravicami, ki mu pristojajo po ustavi in zakonih države. Ko objavljamo to radostno vest dragim Srbom, Hrvatom in Slovincem ter vsem ostalim državljanom kraljevine, jim pošiljamo svoj kraljevski pozdrav!

Beograd, na Kraljevem dvoru,
dne 6. septembra 1923.

Aleksander I.

Naš narod je z radostjo sprejel vest, da se je rodovini Karadjordjevičev rodil naslednik velikega deda — kralja Petra Osvoboditelja. Ta radost prepaja tudi široki krog »Zvončkovih prijateljev, v katerih imenu kličemo: Naj živi jugoslovenski kraljevič prestolonaslednik!

Dve koristni novi knjigi.

V Učiteljski tiskarni je izšla lepa in koristna knjiga »Zemljepis Jugoslavije«, in sicer I. del, ki opisuje slovensko ozemlje. Knjiga ima 10 zemljevidov in 24 pokrajinske slike, kar posebno dviga njeno vrednost. Knjigo sta spisala Pavel Plesničar in Rado Grum. Učimo se tudi iz te knjige spoznavati domovino! — V istem založništvu je izšla knjiga »Obči zemljepis«, ki sta ga spisala J. Mešiček in F. Drnovšek. Knjiga opisuje vso našo zemljo.

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Danes se oglašam pri Vas s prvim pis-
mom. Ko sem bila majhna in nisem ho-
dila v šolo, me je tetka vzela na Sromlje
k sestriču nadučitelju Dragu Rumpretu.
In ta mi je toliko lepega in zanimivega
pripovedoval o Vas. Pa nemila smrt ga je
vzela. Drago me je že takrat hotel poslati
v Vaš kotichek. Lahko si mislite, gospod
Doropoljski, kako sem bila žalostna, ko
sem dobila sporočilo od tete, da Drago ne
živi več. Drugič pišem več, če ne boste,
gospod Doropoljski, hudi name in ne po-
rečete, da sem dolgočasna.

Pozdravlja Vas

Mara Praznikova,
učenka osnovne šole, Sp. Polskava pri
Pragerskem.

Odgovor:

Ljuba Mara!

Nam vsem je iskreno žal, da je moral
g. nadučitelj Rumpret tako nenadoma
umreti. Vsi smo cenili njegovo marljivost
in njegove zmožnosti, ki jih je tako uspeš-
no obračal mladini in odraslim ljudem v
prid. Bodi mu ohranjen blag spomin v
hvaležnih srcih vseh, ki so ga poznali, ce-
nili in spoštovali!

*

Dragi gospod Doropoljski!

Danes pa želim še jaz stopiti v krog Va-
ših koticekarjev. Stara sem 12 let. Doma
sem od Sv. Jerneja. Hodim v III. razred
osnovne šole. Pri Sv. Jerneju smo dobili
tudi novega gospoda nadučitelja. Prvo leto,
ko je prišel k nam, nam je preskrbel nov
oder, na katerem vsako leto igramo. Ta-
krat je bilo jako prijetno. Prosim Vas,
sprejmite tudi moje pismo v svoj kotichek.
Tukaj Vam še pošiljam spis »Rapallo«.

Rapallo,

Željno pričakujem dneva, ko se bo naša
država povečala. Mislim, da ne bo dolgo
trajalo, ko bomo vzeli svoje ozemlje nazaj.
Ta častihlepni Italijan nam je vzel vse
Primorje, Gorico, Trst, Reko, ki je krasno
pristanišče. V šoli smo se učili, da kmalu

pride tista doba, ko bomo dobili neodrešene
brate nazaj. Takrat bodo nam in kralju po-
ljubljali čelo. »Jugoslovenska Matica« skrbi
za te uboge otroke, ki jih trpinčijo itali-
janski učitelji. Takrat bo naša mati kraljica
gledala na to ubogo deco, ko bo potem
tudi ona njih mati. Bog daj, da bi se kma-
lu veselili popolne svobode! Naj mi pa
Bog usliši mojo prošnjo!

Presrečne pozdrave Vam pošilja
vdana

Josipina Stiplovškova.

Odgovor:

Ljuba Josipina!

Tvoj spis ne bo vsakemu koticekarju po-
polnoma jasen, ker nisi povedala, zakaj si
mu dala naslov »Rapallo«. Mislim, da Ti
tega ne bo težko točneje razložiti v prihod-
njem pismu. Iz onega ozemlja, ki ga ome-
njaš v svojem spisu, priobčuje današnji
»Zvonček« dve podobi. Naj poglobita našo
žalost, naj dvigneta naš up, naj razvna-
meta našo ljubezen, naj ojunačita naše
duše, naj ojeklenita naše pesti!

Trst, Gorica, Reka,
svoboda vas čeka!
Zovi, samo zovi,
svi će Sokolovi
zate život dati!

*

Cenjeni gospod Doropoljski!

Danes Vam pišem prvo pismo. Hodim v
4. razred. Stara sem deset let. Hodim rada
v šolo, ker se lahko učim. Sester imam 6,
brata 2. Učim se rada. Stare matere in
starega očeta nimam več. »Zvonček« jako
rada čitam. Hodim v šolo h gospodični Miri
Povhovi. Zdaj se učimo iz »Zvončka« pe-
sem »Potlej — prosim Te za drugo«. Vseh
skupaj nas je 11. Imela sem še tri sestre,
pa so mi umrle. Mlajši brat je 6 let star.
Starejši ima 8 let; hodi že drugo leto v
šolo. Kadar bom gospodinja, bom imela
otroke in jih bom rada v šolo pošiljala.
Naučila jih bom tako, da jih bo gospodična
Mira Povhova nad vse rada imela. Oprav-
ljala jih bom čedno. Moj ate je v Pletarjih

za hlapca. Naša hiša je blizu pletarskega samostana.

Presrečno Vas pozdravlja

Pepica Slabetova
v Apneniku.

Odgovor:

Ljuba Pepica!

Seveda, če hodiš sama rada v šolo, bodo pač tudi Tvoji otroci radi hodili vanjo. Samo gospodično Miro Povhovo moraš prositi, naj vsaj še tako dolgo ostane pri vas, dokler ne boš Ti gospodinja in mati! Sicer me pa prav veseli, da se rada in lahko učiš.

Blagorodni g. Doropoljski!

Že eno leto sem naročena na »Zvonček«. Jako rada ga prebiram. Posebno mi ugaja planinska povest o teti Pehtari in o Kekcu. Učenka sem III. razreda osnovne šole v Št. Jurju ob juž. žel. Moja razrednica je gospodična Stanka Schreinerjeva. Imam še malo sestro Anico, ki se z njo časih malo poigrava s punčkami, imava se jako radi. Prosim Vas lepo, da tudi moje pisemce priobčite v kotičku.

Lepo Vas pozdravlja

Vaša
Trezika Zdolškova.

Odgovor:

Ljuba Trezika!

Na tisoče je mladih mojih prijateljev in prijateljic, ki kar ne morejo prehvaliti planinske povesti o teti Pehtari in o prekanjenem Kekcu. Kaj pa bo šele prihodnje leto! Celo Tvoja in Aničina punčka bo na široko odpirala oči od strmenja, ko bo čitala tretji del Kekčevih doživljajev!

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Še nikoli Vam nisem pisal, enkrat Vam pa hočem. Star sem 11 let. Doma sem v Galiciji pri Celju, kjer hodim tudi v šolo v 4. razred. Moja sestra Dana in jaz sva začela sestavljati spise, pesmi, uganke in ilustracije. Midva bi namreč rada dala te spise tiskati; imava že veliko tega gradiva. S tem bi rada izdala z Danico takozvani »Mladinski list«. Vprašala sva atka, pa se

nama samo smeje in pravi, da naj rajši kar Vam piševa.

Zato Vas pa lepo prosiva, da nama poveste, kako naj to storiva.

Pošiljam Vam tudi Prešernovo sliko, ki sem jo prostoročno prerisal iz Prešernovega albuma — zakaj risanje je moj najljubši predmet.

Prosim, če bi smel v prihodnje še tudi kaj pisati.

Srčno Vas pozdravlja

Vam vdani

Dore Klemenčič.

Odgovor:

Ljubi Dore!

Umejem očetov smeh! Z »Mladinskim listom«, ki ga nameravata izdajati s sestro Danico, malo potrpite, zakaj taka reč je dandanes silno draga. Ni treba samo spisov, pesmi, uganek in ilustracij, ampak treba je predvsem mnogo, mnogo denarja. Tega pa bržkone nimata na izobilje, zato je bolje, da za enkrat še ostaneta meni zvesta — pozneje pa: Bog daj srečo!

„Zvonček“, XIX. letnik, nevezan 15 Din, v navadni vezbi 30 Din.
„Zvonček“, XX. letnik, nevezan 15 Din, v navadni vezbi 30 Din.
„Zvonček“, XXI. letnik, nevezan 15 Din, v navadni vezbi 30 Din.
„Zvonček“, XXII. letnik, nevezan 20 Din, v navadni vezbi 35 Din.

... Nenavedenih letnikov ni več v zalogi.

...

In zadnji glasi ti mi bojo:
Bog čuvaj domovino mojo!

Kupujte

MLADINSKE SPISE,

ki jih izdaja

„Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani“.

Zahtevajte cenike!

Naročila sprejema

Knjigarna „Učiteljske tiskarne“
v Ljubljani,

Frančiškanska ulica in Simona Gregorčiča ulica.

Učiteljska tiskarna in knjigarna

v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Telefon šte. 312.

Poštnohranilnični račun št. 10.761.

„Učiteljska tiskarna“ je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. V zalogi ima vse šolske in druge tiskovine.

Enobarvni in večbarvni tisk.

Litografija. Stereotipija.

Šolski zvezki lastnega izdelka.

Zvezki za okroglo pisavo.

Delo točno, solidno in elegantno.

Skladateljem naznanjamo, da je „Učiteljska tiskarna“ preskrbljena z novimi notami, torej izvršuje tudi muzikalije z ličnim in različnim tiskom.

Zaloga mladinskih, leposlovnih in znanstvenih knjig.

Cene zmerne!

Zahtevajte cenik!

Podružnica v Simona Gregorčiča ulici.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!